

ועתה ראיתי בספר חסידים שכתב (בס"י שסז) וזו לשונו: חכמים הראשונים לא היו כותבים ספריהם בשמם, ולא היו מגיחים לכתוב שמם על ספריהם, כגון מי שחיבר תורת כהנים מכילתא ברייתות ומדרשים ואגדות ותקוני עולם כגון מסכת סופרים, לא כתבו בספריהם אני פלוני בר' פלוני כתבתי וחברתי זה הספר – כדי שלא יהנה מהעולם הזה ויפגום שכרו בעולם הבא... [הרי שלא חששו להזכיר שמם כדי שייזכר שמם על דבריהם] (מתוך שם הגדולים – מערכת ספרים ז, כו).

לכאורה משמע מפשטות הסוגיא להפך, שעיקר קפידת רב ששת היתה על כך שלא הזכיר השמועה מפיו, משום 'אגורך באהלך עולמים' – אך יש לפרש שכיון שלא הזכיר בבית המדרש בשם אומרו, לא יתחשבו בדברים כמו אילו היו יודעים שיצאו מפי רב ששת, ולא תתקיים השמועה כראוי, ולכך הקפיד.

ומעשר בהמה דגדול ששחטו, מבליעו בעורו בחלבו בגידו ובקרניו. אמר רבא: מנא אמינא לה... ורבנן הוא דגזרו לאחר שחיטה אטו לפני שחיטה...! יש לשמוע שלא התירו מכירה בהבלעה אלא משום שאיסור מכירתו מדרבנן, וכשם שהקלו אצל יתומים כן הקלו בהבלעה, אבל כשיש איסור תורה במכירה, כגון סחורה במינים טמאים, לדעת הפוסקים שהוא איסור תורה – אסור אף על ידי הבלעה [וגם אביי לא התיר בהבלעה כאשר מוכח הדבר] (עפ"י שו"ת דובב מישרים ח"א קמד).

צ"ע מאין משמע כן בגמרא, הלא יש לפרש שזה שאמר רבא שהוא מדרבנן נצרך כדי לפרש מדוע ליתומים מותר. או משום שאילו היה מדאורייתא, לא היו מתירים חכמים מכירת חלב וגיד, אבל אין לנו הוכחה שהתר הבלעה אינו אמור אלא באיסור דרבנן.

ועכ"פ נראה שגם אם התירו הבלעה בדאורייתא, לא התירו למכור בכור ומעשר באטליו ע"י הבלעה, ואף ליתומים – כדמפורש בסוגיא, שהעמידו משנתנו [לאביי] ביתומים ובהבלעה, ואעפ"כ אסור באטליו [ואף דקיי"ל כרבא, לא שמענו שחולקים בדיון זה], וגם אם איסור אטליו דרבנן נראה שלא התירו בהבלעה משום בזיון. ואולם בדברי תמודות על הרא"ש (אות ג) כתב להתיר ותמה על הטור והאחרונים שהשמיטו הטר זה. ולפי האמור אתי שפיר.

ולגוף דין סחורה בדברים האסורים, כשנעשית על ידי הבלעה – נחלקו אחרונים ו"ל (ע' תבואות שור יא, כד; תפארת ישראל שביעית ז, ג).

דף לב

'בבכור הוא אומר לא יפדה ונמכר, במעשר נאמר לא יגאל ואינו נמכר לא חי ולא שחוט ולא תם ולא בעל מום...' (עד גמירא). תמצית איסורי מכירה וגאולה האמורים בבכור, בפסולי המוקדשין, במעשר בהמה ובחרמים:

הבכור אינו נפדה – כלומר אין הבעלים פודים אותו ונותנים דמיו לכהן. אבל נמכר – פירוש כשבא ליד כהן רשאי הוא למוכרו.

פסולי המוקדשין – נפדים ודמיהם להקדש. ולאחר פדיון רשאים למוכרו אף באטליו, והבהמה נשארת אצל הלוקח בכל דיניה ובקדושתה המסוימת – לענין איסור גיזה ועבודה וכדו'.

המעשר אינו נפדה, שא"א להתפיס דמים תחתיו ולסלק את קדושתו (לענין הטר גיזה ועבודה). וגם אינו נמכר חי, אף אם הקונה ינהג בו ככל דיניו.

מכירת בעל מום חי – משמע בסוגיא שאסורה מן התורה. ואילו ברמב"ם (פ"ו) משמע שאינו אלא מדרבנן, וכבר עמדו המפרשים לבאר שיטתו (ע' מנחת חינוך שסא, ב; חזון איש כב, ג ד; שו"ת משיב דבר ח"ב ס ד"ה מה שראה).

מכירת שחוט – אסורה מדרבנן לדברי רבא ולרב שמואל בר יצחק. ואילו לאביי יש מקום לומר שאסורה מן התורה (ע' בשפ"א ועוד).

ואם נשחט כשהוא תם, בספר מנחת חינוך (שם, דלא כהכס"מ) חידש שלפי הרמב"ם יש בדבר לאו דאורייתא. ורצה לתלות זאת בשיטות רבא ורב שמואל בר יצחק, במקור הלימוד לחלק בין חי לשחוט. וכן כתב בחזו"א (כב,ב. וע"ש סק"ד) שתם שעיקר קדושתו לאחר שחיטה – לא נתמעט מאיסור מכירה. החרמים שדינם להינתן לכהן, אי אפשר לבעלים לפדותם וליתן דמים תחתם לכהן, ואין הבעלים רשאים למכרם. אבל הכהן רשאי למכרם משהגיעו לידי.

מבואר בסוגיא שהיה מקום ללמוד איסור מכירה במעשר מאיסור מכירה של חרמים, וכן להפך. וכן יש מקום למעט מכירת בכור מן האמור בחרמים וכדו'. וצריך באור הלא אין הנידונים דומים כלל, כי חרמים אין רשאים למכרם מפני שמיועדים לכהן, לעומת זאת מעשר שייך לבעלים, וכן בכור – פשוט שהבעלים אינם יכולים למכרו, שהרי אינו שלהם ואילו הכהן רשאי למכרו (כן תמה בספר מים קדושים).

ונראה שהילפותות אינן מתיחסות לדינים היוצאים, אלא לכתוב עצמו; כלומר, יש מקום ללמוד מעשר מחרמים, כשם שבחרמים נאמר 'לא ימכר' עם איסור גאולה, כך גם במעשר כאלו היה כתוב בפירוש 'לא ימכר' עם 'לא יגאל' – ואעפ"י שמשמעות הלאו שאנו באים ללמוד אינה זהה עם הלאו שבחרמים.

זילוף בכור העברה העברה ממעשר, דהא מעשר נמי גמר גאולה גאולה מחרמים' – ודבר הלמד בגורה-שוה חוזר ומלמד בגורה-שוה, גם בקדשים (כבזבחים נא).

*

'קדושת בכור מורה על הקדשת כל הרכוש המשפחתי והקנאתו לה', ורעיון זה נובע מעומק ההיסטוריה והייעוד של האומה היהודית, ולפיכך אין קדושה זו חלה אלא אם כן האם וגם הוולד הם רכוש יהודי בלעדי. אם לא-יהודי נשתתף לפני הלידה בבעלות על האם או על הוולד, אין קדושת בכור חלה'.

'הפרשה הפותחת בעשר תעשר והכוללת את מצות מעשר שני, מעשר עני, שמיטת כספים, צדקה והענקה – מסיימת בהבלטה מחודשת של מצות בכור, שכן מצות בכור היא הבסיס לכל המצוות האלה, המשליטות את ה' על רכושנו.

כל המצוות האלה אינן נובעות מן המשפט הטבעי אלא כולן מושתתות על עובדה יסודית אחת: כאשר הקים ה' את ישראל והעניק לו חירות ועצמאות, הוא קרא ל'י' על כל האישים והנכסים של עמו, ועל ידי כך העמיד את עצמו כבעל כל רכוש בישראל ושמר לעצמו את זכות השליטה על כל האישים והנכסים.

עובדה זו היא היסוד של כל חובות האישים והנכסים המוטלות עלינו, והיא באה לידי ביטוי נצחי על ידי מצות בכור הכוללת את מצות בכור בהמה טהורה. מצוה זו נזכרה כבר בפתיחת הפרשה הזאת (יד,כג) והיא היסוד להקדשת כל נכסי המזון שלנו, שכולם קנויים לה'...!

(מתוך פירוש רש"י הירש זצ"ל ראה טו,ט)

*

קדש לי כל בכור... באדם ובהמה. ענין 'אדם' מורה על החכמה והמחשבה שבמוח, כי זה הוא עיקר צורת האדם. ו'בהמה' – היינו כח המעשה. והנה הש"י צוה לקדש ולצרף שתייהן; המעשה והמחשבה, ואז תהיה צורת האדם בשלימות, מבורר ברצון הש"י. ועל זה נאמר אדם ובהמה תושיע ה' – כי אדם הוא המחשבה, ובהמה רומז על המעשה. והנה משה רבינו ע"ה הוא היה חכמות כל ישראל וכל כחו היה בזה, היינו המוח והמחשבה להיות הש"י נגדו תמיד, ועל כן כל התורה מדברת העיקר במעשים לפועל היינו שגם המעשה יהיה כך מזוכך כהמחשבה. ולזה עשה משה רבינו ע"ה המשכן, כי מקומו היה בצורת אדם בעומק הלב, והמשכן היה יכול להתפרק ולהנשא למקום אחר. וחכמת שלמה המלך ע"ה היה במעשים, על כן בנה בית הבחירה מקום קבוע, וספר משלי שעשה מדבר בעיקר בישרת הלב והמחשבה שיכוננו כהמעשה (מי השילוח – בא).

דף לג

'אלא בכור מאן תנא? אמר רב חסדא: בית שמאי היא דאמר אין מאכילין אותו לנדות'. יש לדקדק מדוע נקט דברי בית שמאי שבביתא ולא אלו שבמשנתנו שאין מאכילים אותו לזרים – אלא במקדשתיה קאי.

וכן יש לשאול מדוע לא העמיד כבית הלל דברייתא שאוסרים להאכילו לנכרי [הן בבכור הן בשאר פסולי המוקדשין, שהרי מקור הדין הוא מואכלת ולא לכלבים, ולא לנכרים (כמוש"כ התוס' לב): הנאמר בכל פסולי המוקדשין] – הרי שיש בו קדושה, הלכך אין מרגילים. ויש לומר שמבית שמאי דמתניתין אין ראייה כי אפשר דוקא לענין אכילת זרים אוסרים בית שמאי משום שהוקש לחזוה ושוק [והקל-וחומר מטמא מופרך לדעתם], וכן בית הלל דברייתא שאוסרים לנכרים – מן הכתוב למדו, מואכלת, אבל בית שמאי דברייתא שאוסרים גם לנדות הגם שנאמר הטמא והטהור יחדו, משום שנוקטים מצד הטהור לאסור משום שטומאה היוצאת מגופו חמורה – הרי סוברים שבקדושתו הוא עומד לכל דבר (עפ"י מים קדושים). יצוין שבסוגיא המקבילה בתמורה הגרסה היא 'בית שמאי היא דאמר בכור בקדושתיה קאי דתנן ב"ש אומר לא ימנה ישראל עם כהן'. ובחזו"א (תמורה כד, ו) באר שהכל הולך אל מקום אחד, ע"ש.

– רש"י כתב שאסור להרגיל משום בזיון קדשים. וצריך לומר שאין זה בזיון גמור, שהרי הכל מודים שאסור לבנותו כגון למוכרו באטליו, ומדוע ששאלו 'מאן תנא' – אלא שאין זה מנהג ראוי בדבר של קודש (עפ"י שפת אמת. וע' בחדושי בית מאיר; שו"ת נודע ביהודה תנינא קצד).

'דאשכחן דפליג רחמנא בין טומאה יוצאה עליו מגופו לבין שאין טומאה יוצאה עליו מגופו, דתנן הפסח שבא בטומאה – לא יאכלו ממנו זבים ומצורעין...'. מבואר שטומאה היוצאת מן הגוף לא הותרה בציבור. ומדויק הדבר בלשונות הכתובים; – בפרשות-טמאים שבסדר צו ובסדר אחרי, העוסקות בטומאת מגע, נאמר הכל בלשון יחיד והנפש אשר תאכל בשר... וכל נפש אשר תאכל נבלה... וכן בסדר חוקת נאמר ואיש אשר יטמא ולא יתחטא... ונתמעט 'איש' – ולא ציבור. ואולם בפרשיות זבים ונדה ובעלה ובעל-קרי, נאמר לשון רבים –

לדברי אב"י לא התירו ליתומים אלא בהבלעה. ולגדול אסור אפילו בהבלעה [ואינו דומה למכירת אתרוג שביעית בהבלעה, כי כאן ניכר הדבר שמוכר את הבשר מפני שהעור והגידים אינם נמכרים בדמים יקרים].

א. הלכה כרבא (רמב"ם בכורות ו, ח).

ובהמה לאחר שנשחטה ועדיין היא מפרכסת, הריהי כחיה ועוברים עליה משום 'לא יגאל' (עפ"י ריב"א, מובא בשטמ"ק זבחים ט. אות ב ובפירוש ר"ח פלטיאל בחוקתי כו, ט).

ב. יש אומרים שמעשר תם אפילו לאחר שחיטה, מכירתו אסורה מן התורה (עפ"י מנחת חינוך; חו"א).

ג. משמע בסוגיא שמכירת מעשר חי – איסור תורה הוא בין תם ובין בעל מום. ואולם מדברי הרמב"ם (פ"ו) משמע שבבעל מום אינו אלא מדרבנן.

ד. כתב הרמב"ם (בכורות ו, ה) שהמוכר מעשר בהמה באופן האסור – אין מכירתו כלום, הלכך אינו לוקה על כך. והוא הדין בפדייתו (עפ"י הגהות משנה למלך על ספר החינוך שצג; חו"א בכורות כב, ד). ויש תולים זאת במחלוקת רבא ואב"י האם לוקים במקום שלא הועילו מעשיו (עתוס' ושיטמ"ק תמורה ו; לחם משנה. וע' זבחים ט ובספר יד דוד שם).

באופנים שמעשר בהמה נמכר, אין מוכרים אותו באטליז מפני שהנאתו לבעלים, וכדין בכור.

חלבים גידים וקרנים של בכור ומעשר – נמכרים באטליז (עפ"י רמב"ן; יו"ד שו"ו. ושמנו של גיד, הואיל ומותר באכילה מהתורה דינו כבשר. יו"ד שם. ועתד"ה ומבליעו. ובספר אור גדול צדד בדבר). ויש מי שכתב שמותר אף להבליע הבשר בהם ולמכור הכל באטליז (עפ"י דברי חמודות על הרא"ש. ותמה על הפוסקים שלא הזכירו דין זה). וצ"ע.

פרטים נוספים בענין מכירת בכור ומעשר באטליז – בזבחים עה.

ב. פסולי המוקדשים נפדים כשהם חיים. לאחר שנשחטו – תלוי הדבר במחלוקת החכמים האם קדשי מזבח צריכים 'העמדה והערכה' הלכך אי אפשר לפדותם, אם לאו (ע' בפירוט לעיל יד-טו).

בכור ומעשר אינם נפדים לעולם (לא יפדה; לא יגאל).

לדעת הרמב"ם (בכורות כב, ד) נראה שאין לוקים על פדיית בכור ומעשר בהמה, מפני שלא הועילו מעשיו כלום (עפ"י הגהות משנה למלך על ספר החינוך שצג; חוון איש בכורות כב, ד). ויש אומרים שתלוי הדבר במחלוקת אב"י ורבא, האם לוקים אעפ"י שלא הועילו מעשיו (עתוס' ושיטמ"ק תמורה ו, וכנ"ל).

דף לב

מת. כיצד נדרשו המקראות דלהלן?

א. וכל מעשר בקר וצאן... ולא ימירנו, ואם המר ימירנו והיה הוא ותמורתו יהיה קדש לא יגאל.

ב. אך כל חרם אשר יחרם איש לה' מכל אשר לו מאדם ובהמה ומשדה אחזתו לא ימכר ולא יגאל. כל חרם קדש קדשים הוא לה'.

וכל מעשר בקר וצאן... והיה הוא ותמורתו יהיה קדש, לא יגאל – אימתי אינו עושה תמורה – מחיים, אף אינו נגאל מחיים, אבל לאחר שחיטה נגאל (רבא). ואי אפשר שהכוונה לפדיון שהרי אם מחיים שקדושתו חזקה אין תופס פדיונו, כל שכן לאחר שחיטה שאינו אלים לתפוס פדיונו, אלא כוונת הכתוב

שלא ימכר ודוקא מחיים שקדושתו חזקה. ולכך הוציאו בלשון גאולה, ללמד שגם פדיון אין לו (רב אשי). לדברי רב נחמן בר יצחק פרשו שלא יגאל במשמעות הפשוטה מיותר, שהרי איסור חילול יכול להילמד בגזרה שוה ('העברה' 'העברה') מבכור שנאמר בו לא תפדה, ואם כן הרי זה מופנה ללמוד בגזרה שוה מחרמים ('גאולה' 'גאולה') שאינו נמכר כשם שאינו נגאל.

ב. כל חרם... לא יגאל – אינו נפדה. והוצרך הכתוב לאסור כי אין ללמוד חרמים מבכור שכן קדושתו מרחם, ולא ממעשר שכן קדוש לפניו ולאחריו (בקורא להשיעי עשירי ולאחד עשר עשירי). לא ימכר – לדברי רבא (כגרסת רש"י. ולפנינו הגרסה 'לא יגאל', וכ"ג רבנו גרשום. ועתוס') הרי זה מופנה, שהרי כל עוד הוא בבית הבעלים הריזה כהקדש לכל דבריו ואי אפשר למכרו, וכשהגיע ליד כהן הריהו כחולין (כל חרם בישראל לך יהיה). אלא אם אינו ענין לחרמים תנהו ענין למעשר. קדש קדשים הוא – למעט בכור שאינו ב'לא ימכר'.

המוכר חרמי כהנים, יש אומרים שלא הועילו מעשיו ולפיכך אינו לוקה (ערמב"ם בכורות ו,ה; ספר החינוך שמא). והוא הדין לפודה אותם (כן משמע מהשמטת הרמב"ם בהלכות סנהדרין (ט,ד) ברשימת המלקות, ובספר המצוות קיא. ע' חזו"א בכורות כב,ד). ויש אומרים שלוקה (כדלעיל לענין מכירת מעשר ופדייתו ופדיית הבכור).

דפים לב – לג

- מט. א. למי נאכל בכור תם ובכור בעל מום ולמי אינם נאכלים?
ב. פסולי המוקדשים, למי הם נאכלים ולמי אינם נאכלים?
ג. האם מותר להרגיל (= להפשיט עור הבהמה מרגליה, כדי שיישאר בשלמותו) בבכור ובפסולי המוקדשין?
א. בכור תם נאכל לכהנים ולביתם, ואינו נאכל לזרים – כחזה ושוק של שלמים (ובשרם יהיה לך כחזה התנופה וכשוק הימין).
הבכור נאכל לזכרים ולנקבות (עפ"י רמב"ם מעה"ק י,ה). ויש סוברים שבכור תם שנאכל לזכרים בלבד (עירשב"א ומאירי נדרים יב; ראב"ד נדרים א,יא וע' לח"מ שם).
בעל מום; לדברי בית שמאי אינו נאכל אלא לכהנים, טהורים או טמאים (הטמא והטהור יחדו), מלבד מי שטומאה יוצאת עליו מגופו (נדה, זב, מצורע, בעל קרי) שאסור באכילתו, וכן שאר כל ישראל, אפילו טהורים – לא יימנו עליו (אפילו ישראל אורחו של כהן (רש"י). ובשרם [משמע תם ובעל מום. עתוס'] יהיה לך כחזה...).
- לדברי בית הלל אליבא דתנא דברייתא, נאכל לכל ישראל (קל וחומר מטמאים), ואף למי שטומאה יוצאה עליו מגופו. אבל אינו נאכל לנכרים (ואכלת – ולא לכלבים; ולא לנכרים (עתוס)).
לבית הלל אליבא דר' עקיבא, וכן סתמה משנתנו – נאכל אפילו לעכו"ם (כצבי וכאיל).
א. לדעה זו מותר להאכיל אף לבהמה את הראוי לה (עפ"י תוס' פסחים כט. ובהים עא: רמ"א). ויש אוסרים (עש"ך יו"ד שו סק"ח. וע' חזו"א כג,ז; יח,יב).
ב. כתבו רוב הראשונים שהלכה כבית הלל וקרבי עקיבא שנאכל לכל אדם (תוס', רמב"ם, רא"ש). ואולם מבה"ג משמע שהלכה כב"ה דברייתא ואסור לנכרי, ומדרבנן.
יש מהאחרונים שכתבו: אעפ"י שלהלכה אפשר להאכילו לנכרים, אין לעשות כן אלא בדרך

כבוד, שיזמן הנכרי שיאכל עמו, אבל אין למכור לו ואף לא ליתן לו חתיכת בשר חי (ים של שלמה חולין פ"ד ד). 'וצריך ליוהר בזה' (שו"ת רב פעלים ח"ד יו"ד לה). ויש חולקים (מהריט"א, שאין לחדש גזרה דרבנן מדעתנו).

ג. יש אומרים שכשם שבכור בעל מום נאכל לנכרי, כך נאכל לבעלי חיים [ולא אמרו 'ואכלת – ולא לכלביך' אלא בבשר שאינו ראוי לאכילת ישראל, וכדלהלן] (עתוס' זבחים ע"א); אבל לא ישליך את הבשר ממש דרך בזיון אלא רק בכגון שמשליך את נותר מהבשר עם העצמות (עפ"י יש"ש חולין פ"ד. וע' רמ"א יו"ד שו). ויש אוסרים מעיקר הדין (ער"ן ורשב"א חולין סט; רבנו ירוחם. וכן נטה הש"ך יו"ד שם סק"ח).

ד. כל זה אמור בבכור שהותר באכילה לישראל, אבל בכור שמת או שנשחט ללא התר מומחה, או שנמצא טרפה – הרי זה ייקבר ולא יאכל לנכרי, ואפילו לר' עקיבא. ואפילו עורו ייקבר (עפ"י תוס' ורא"ש, שו"ת מהרי"ל מב קג. וכן פסק בשו"ע יו"ד שז, ב). ואולם הרמב"ם (ג, י) פסק שאם נשחט עפ"י מומחה ונמצא טרפה – יאותו הכהנים בעורו. ונוהגים לקבור בכור שמת בסדין בבית הקברות, וצריך לקברו מעט בעומק פן יבא לחטט אחריהם (באר היטב שו. ומובא ברב פעלים ח"ד יו"ד לה).

ב. פסולי המוקדשין; משמע בגמרא שאפילו בית שמאי שאסרו להאכיל קדשים פסולים למי שטומאה יוצאה עליו מגופו, לא אסרו אלא בבכור אבל בשאר פסולי המוקדשין מותר (אך אפשר שלראבר"ש אסור. וצ"ב). ולבית הלל נראה שאין חילוק בין בכור לשאר פסוה"מ להאכל לזרים ולטמאים (עפ"י מפרשים).

ג. שנינו בברייתא: אין מרגילים בבכור ולא בפסולי המוקדשין. רב חסדא העמידה כדעת בית שמאי המחמירים בקדושת בכור בעל מום כנ"ל, הלכך אסור להרגילו משום בזיון, כי ע"י שדואג להפשיט העור בשלמותו, חותך הבשר ופוגמו. אבל לבית הלל – מרגילים בבכור בעל מום. וכן בפסולי המוקדשין אין איסור אלא אליבא דרבי אלעזר בר"ש הסובר שפסוה"מ אף לאחר פדיון ושחיטה חלה עליהם קדושה. ואולם למסקנא פרשו שהברייתא מוסכמת לדעת הכל (כן פרש"י והרא"ש. וכ"פ הרמב"ן והרא"ש וטשו"ע יו"ד שז), שאסרו חכמים את ההרגלה משום שנראה כעובד עבודה בקדשים (רבינא), או משום שגזרו שמא ישהה את הפסולים עד שימצא בני אדם המבקשים עורות שלמים, ובתוך כך יגדל מהם עדרים ועדרים ובידי תקלה (ר' יוסי בר אבין).

הרמב"ם פסק [דלא כשאר ראשונים] שמרגילין בבכור. וכנראה מפרש גם לפי המסקנא שלא אסרו אלא לבית שמאי (עפ"י כסף משנה בכורות א, יט ובב"י יו"ד שז).

דפים לג – לד

- ג. א. האם מותר להטיל מום בבכור בעל מום ובפסולי המוקדשין?
 - ב. האם מותר לגרום להממת קדשים? האם מותר להטיל מום כשאין כוונתו לכך?
 - ג. בכור שאחזו דם – מה יעשה בו?
- א. הטלת מום בבכור ובקדשים בעלי מומים; לדברי חכמים אין בדבר איסור תורה (תמים יהיה לרצון – כל מום לא יהיה בו). אבל מדרבנן אסור להטיל מום בבע"מ ולא התירו אלא בבכור שאחזו דם, להצילו ולרפאותו (עתוס'). ולדברי רבי מאיר אסור מן התורה (כל מום לא יהיה בו).